

El petroli salva els militars

Malgrat que Mandela acusa el règim de Nigèria de militarista, il·legítim, bàrbar i arrogant i que altres dirigents europeus també critiquen diversos aspectes del govern militar, al final el president Abacha se surt amb la seva mercès al fort poder econòmic del país. Nigèria és el cinquè país productor de l'OPEP i és un bon client dels productes manufacturats d'Occident.

El petroli fa miracles. Quasi dos mesos després de l'execució de l'escriptor Ken Saro-Wiwa, el règim militar nigerià comença a respirar. Les condemnes internacionals, sempre tímides quan es tracta d'un país d'importància estratègica, s'han anat apagant malgrat els esforços del president sud-africà, Nelson Mandela, i el premi Nobel de Literatura, Wole Soyinka.

El moment més difícil per al president nigerià, el general Sani Abacha, es va produir a la cimera de la Commonwealth a Auckland (Nova Zelanda), quan es va decidir la suspensió de la participació del país africà en aquesta organització de l'òrbita britànica. Els

ARXIU

assistens no van tenir una altra opció quan es van asabentar, el 10 de novembre, de les execucions de Saro-Wiwa i d'altres vuit militants del Moviment per a la Supervivència del Poble Ogoni (Mosop). L'escriptor havia fundat aquest moviment cinc anys abans per denunciar els greus danys ecològics causats per les multinacionals del petroli, especialment la companyia anglo-holandesa Shell, al delta del riu Níger, on viuen gran part dels 500.000 ogonis de Nigèria.

A la cimera d'Auckland, el primer ministre britànic, John Major, i el president Mandela es van convertir en els defensors de les sancions contra Nigèria. Però mentre que Major ja en va tenir prou pegant una estirada d'orelles als militars, Mandela va acusar Abacha de ser pitjor que els afrikaaners que van inventar l'*apartheid*. Mandela va revelar que havia demanat clemència en va al mateix president nigerià.

"Estem tractant amb un règim militar il·legítim, bàrbar, arrogant, que assassina opositors i organitza processos que són una paròdia", va assegurar el president sud-africà al setmanari *The Sunday Independent*. Amb aquesta contundent declaració responia a Abacha, qui ha-

A l'esquerra, Sani Abacha, president de Nigèria. L'escriptor i premi Nobel Wole Soyinka ha criticat el règim militar.

via declarat: "Mandela ha estat empresonat durant molt de temps. No coneix ni la diplomàcia ni el món modern."

Els mòbils econòmics semblen determinants per explicar aquesta actitud tan comprensiva dels occidentals. Nigèria és el cinquè productor de l'Organització de Països Exportadors de Petroli (OPEP), posseeix unes reserves de gas natural que equivalen al consum de deu anys d'Europa i és un bon client dels productes manufacturats d'Occident. Els dirigents africans ni obren la boca: la majoria són tan lladres i tirans com el mateix Abacha. Mandela és l'únic que pot parlar, potser perquè coneix l'ètica i és el president de la primera potència del continent.

Saro-Wiwa va ser penjat a Port-Harcourt. Un

ARXIU

Diferents sectors d'opinió acusen el Govern nigerià d'establir una dictadura militar. El poder dels militars al país africà sembla ser, moltes voltes, il·limitat.

testimoni de l'execució va explicar que l'escriptor, que va agonitzar durant vint interminables minuts, va dir abans que els botxins li passessin la corda pel coll: "Déu pren la meva ànima, però la lluita continua." Elogiat per les seves obres, en especial *Tambari* i *Songs in a time of war*, Saro-Wiwa era tot un símbol per als ogonis, maltractats per les diferents dictadures militars i menyspreats pels executius de les companyies del petroli. Aquests no dubten a treure la màxima rendibilitat a les seves concessions per l'explotació de petroli, en connivència amb els militars corruptes, encara que sigui rebentant els ogonis.

L'execució de Saro-Wiwa va ser una demostració de força d'Abacha, segons opinen diversos politòlegs. En les pàgines del diari britànic *The Guardian*, que segueix ben de prop la crisi nigeriana, el periodista nigerià Ad'Obe Obe va escriure: "Aquest desafiament llençat a la comunitat internacional només s'explica perquè Abacha és ebri de poder després d'haver neutralitzat, aparentment, l'oposició interna i condemnat més persones a la presó que els seus predecessors."

No li falta raó a Obe. Abacha va empresonar Moshood Abiola, el milionari musulmà guanyador de les eleccions presidencials de 1993, i va condemnar l'ex-president Olusegun Obasanjo i l'ex-cap de l'exèrcit Shehu Musa Yar'Adua. També va engarjolar els sindicalistes que van organitzar les vagues generals de 1994; Beko Ransome-Kuti, impulsor de la Campanya per la Democràcia, i diversos periodistes que havien posat el nas en les corrupteles dels militars.

El pla d'Abacha. Abiola és a la presó des del juny de 1994, esperant ser jutjat per un Tribunal Suprem sospitosament agenollat davant la dictadura militar. Tant, que fins i tot Abacha s'ha atrevit a dir que ell ja considera Abiola "culpable", no se sap ben bé de què. El general Obasanjo va ser condemnat a pena de mort, en un procés ple d'irregularitats. Posteriorment, per demostrar la seva bona voluntat, el dictador li va commutar la pena per cadena perpètua.

Obasanjo, president entre 1976 i 1979, és un dels pocs generals nigerians respectats a les capitals occiden-

La confessió de Saro-Wiwa

El procés contra l'escriptor Ken Saro-Wiwa va estar farcit d'irregularitats, reconegudes fins i tot per una delegació del Foreign Office britànic. Saro-Wiwa i els vuit companys del Moviment per a la Supervivència del Poble Ogoni (Mospop), executats el 10 de novembre, van ser acusats d'assassinar el 1994 quatre caps tribals ogonis que s'havien distingit per donar suport als militars.

Al juliol, el mateix Saro-Wiwa va contar al diari britànic *The Guardian* els detalls de la seva detenció. "La presó de Port Harcourt –va explicar l'escriptor– és a un tir de pedra del meu despatx. Estava aquí abans que jo descobrís Port Harcourt el 1954. Reflexionant, m'he dit que a la societat ogoni les presons no existien. Els delinqüents eren morts, condemnats a pagar una multa o exiliats. Quan els colonialistes van introduir la idea de presó, això ens va semblar nou i que no corresponia amb la nostra forma de viure. La presó era un lloc que més valia evitar."

"Allí –continuava– hi són agrupats els lladres i assassins. Ningú no tenia motiu per ser-hi. Si tu hi eres, és que ets un pària."

A. C.

Saro-Wiwa. Executat fa dos mesos.

Nigèria és un bon client de manufactures tèxtils. Els països occidentals són els seus proveïdors.

tals. El motiu: ha estat l'únic militar que ha tornat el poder als civils. El seu gest no va servir de gaire perquè el seu successor, Alhaji Shehu Shagari va robar tot el que va poder durant els quatre anys que va dirigir el país, abans de ser derrocat pels militars.

"Abacha és capaç de tot", va opinar Daniel Bach, politòleg del Centre d'Estudis de l'Àfrica Negra (CEAN) de Bordeus, en conèixer el pla del règim nigerià per tornar el poder d'aquí a tres anys. El passat 1 d'octubre, Abacha va anunciar un projecte, en dotze fases de tres mesos, que conclourà amb les eleccions presidencials del setembre de 1998. Un mes després, Abacha traspasarà el poder als civils.

El pla va ser criticat per l'afeblida oposició i la premsa nigeriana (especialment els diaris *Punch*, *Concord* i *Guardian*), una de les més lliures del continent malgrat les amenaces dels militars. El milionari Abiola és propietari del grup Concord, callat durant un temps per voluntat de la dictadura. "No ha dit gran cosa", va declarar al diari *The Washington Post* Morenike Ransome-Kuti, la filla del defensor dels drets cívics empresonat que intenta a Washington que el president nord-americà, Bill Clinton, es fixi una mica en aquest tirà de nom Sani Abacha.

Antoni Castel